

Sygn. akt II Ca 1188/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Mariusz Broda**

Sędziowie: **SO Ewa Piątkowska-Bidas (spr.)**

SO Sławomir Buras

Protokolant: protokolant sądowy Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2013 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa L. G.

przeciwko (...) .U. S.A w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Skarżysku - Kamiennej

z dnia 21 maja 2013 r., sygn. I C 301/11

oddala apelację.

Sygn. akt II Ca 1188/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie I C 301/11 Sąd Rejonowy w Skarżysku - Kamiennej w pkt I. oddalił powództwo L. G. przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę; w pkt II zasądził od L. G. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 2837 zł tytułem kosztów procesu.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W dniu 27 lipca 2007 r. pomiędzy stronami została zawarta umowa ubezpieczenia samochodowego AUTOCASCO udokumentowana polisą. Przedmiotem ubezpieczenia był pojazd ciężarowy V. (...)o numerze rejestracyjnym (...)rok produkcji 1997, którego wartość ubezpieczenia strony określiły na kwotę 17.000 zł.

Zawarcie umowy ubezpieczenia poprzedzone zostało wnioskiem z 27 lipca 2007 r., w którym wskazano, iż liczba oryginalnych kluczyków do pojazdu to 2 i liczba posiadanych kluczy w komplecie to 2. W chwili zawarcia umowy ubezpieczenia do pojazdu V. (...) były przedstawione dwa kluczyki.

W dniu 9 czerwca 2008 r. L. G. zgłosił ubezpieczycielowi szkodę polegającą na dokonaniu kradzieży ubezpieczonego pojazdu w dniu 5 czerwca 2008 r. w miejscowości P.. Do zgłoszenia powód załączył dwa komplety kluczyków pojazdu i 2 piloty alarmu.

Kradzież samochodu została zgłoszona w komisariacie policji w T.. Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2008 roku umorzono dochodzenie w sprawie kradzieży z włamaniem do samochodu.

W toku postępowania likwidacyjnego w dniu 25 września 2008 roku specjalista z zakresu mechanoskopii sporządził opinię z której wynikało, że jeden ze złożonych przy zgłoszeniu szkody kluczy jest oryginalny a drugi dorobiony, oznaczenia na obu kluczach zostały celowo zatarte, oryginalny klucz był wielokrotnie używany w odległym bliżej nieokreślonym czasie, zaś dorobiony klucz nie był używany. Oryginalny klucz nie był używany od chwili kopiowania, nie da się ustalić czy oryginalny klucz posłużył do wykonania załączonego klucza dorobionego, zaś dorobiony klucz nie nosi widocznych śladów świadczących o jego kopiowaniu.

Decyzją z dnia 9.10.2008 r. pozwane towarzystwo ubezpieczeniowe odmówiło powodowi wypłaty odszkodowania za utracony w wyniku kradzieży pojazd, podnosząc, że jeden z przedstawionych w momencie zawierania umowy ubezpieczenia kluczyków nie jest tym samym kluczem co przedstawiony w momencie zawierania umowy ubezpieczenia. W decyzji wskazano że z przeprowadzonej opinii biegłego wynika, że jeden z kluczyków złożonych przy zgłoszeniu szkody był dorabiany, a fakt ten nie został zgłoszony do centrali (...), co w świetle § 23 ust. 6 pkt 1 oraz § 11 pkt 2 OWU zwalnia towarzystwo ubezpieczeń od odpowiedzialności za przedmiotową szkodę.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo jest niezasadne i podlega oddaleniu. Sąd poniósł, że w zakresie rozkładu ciężaru dowodu pozwany zakład ubezpieczeń wykazał, że jego kontrahent L. G. podał niezgodne z prawdą okoliczności, powód nie zgłosił ubezpieczycielowi utraty kluczyka. Umowa ubezpieczenia jest kontraktem najwyższego zaufania, dlatego regulujące ten stosunek prawny przepisy mające w znacznej mierze charakter norm imperatywnych, nakładają na ubezpieczonego poza typowymi obowiązkami wynikającymi z jego istoty szereg innych obowiązków i powinności, w tym podania zgodnie z prawdą żądanych przez ubezpieczyciela w formularzu wniosku informacji. Zgodnie z art. 27 ust. 1 pkt 5 OWZ w przypadku szkody polegającej na utracie pojazdu (...)uzależnia wypłatę odszkodowania od przekazania bezpośrednio ubezpieczycielowi najpóźniej w następnym dniu po zgłoszeniu kluczy do pojazdu, kart kodowych, pilotów, których posiadanie zostało odnotowane przy zawieraniu umowy. § 27 ust 2 stanowi, że (...)nie odpowiada za szkody polegające na utracie pojazdu jeśli ubezpieczający nie przekaze (...)wszystkich dokumentów oraz posiadanych kluczy, jeśli ich utrata nie została zgłoszona. Powód nie kwestionował opinii biegłego, nie wykazał że dorobienie drugiego kluczyka w innych niż podawane przez niego okolicznościach nie mogło mieć wpływu na powstanie szkody. Powód reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, nie zgłosił żadnego wniosku celem wykazania wysokości dochodzonej kwoty, jak również nie wypowiedział się co do zarzutu zgłoszonego w tym przedmiocie przez pozwanego, w sprawie została wskazana suma 17000 wynikająca z polisy, jednak nie wiadomo jaka była wartość rynkowa pojazdu w dacie powstania szkody, zaś tylko taka kwota mogłaby stanowić podstawę wypłaty odszkodowania.

Sąd Rejonowy wskazał ponadto, iż zarzut przedawnienia zgłoszony przez pozwanego jest niezasadny. Pozew został wniesiony 14 września 2011 roku, decyzja o odmowie wypłaty odszkodowania została podjęta przez pozwanego 9 października 2008 roku, zgodnie zaś z art. 119 § 4 k.c. bieg przedawnienia roszczenia przerywa także zgłoszenie roszczenia ubezpieczycielowi.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności a wynik procesu.

Od powyższego wyroku apelację złożył powód wnosząc o jego zmianę przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania. Powód wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego a mianowicie art. 815 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że niedopełnienie przez niego obowiązku

poinformowania ubezpieczyciela o dorobieniu klucza stanowi podstawę do odmowy wypłacenia odszkodowania, podczas gdy ten fakt nie miał żadnego wpływu na zaistnienie zdarzenia objętego umową ubezpieczenia.

W uzasadnieniu apelacji powód wskazał, iż fakt, że dorobił duplikat kluczyka nie pozostaje w żadnym związku z późniejszą kradzieżą samochodu, tym bardziej nie może prowadzić do daleko idącego wniosku, że dorobiony kluczyk utracił i w późniejszym czasie wykonał kolejną kopię.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy zgadza się w całości z ustaleniami Sądu Rejonowego i poczynionymi na podstawie tych ustaleń rozważaniami prawnymi. Sąd I instancji prawidłowo ocenił materiał dowodowy i na tej podstawie słusznie uznał powództwo za nieuzasadnione.

Zarzut podniesiony w apelacji nie jest zasadny. Sąd Okręgowy w całej rozciągłości zgadza się z rozważaniami prawnymi, poczynionymi przez Sąd Rejonowy.

Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w oparciu o art. 815 § 1 k.c., który przewiduje że ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości ubezpieczyciela wszystkie znane sobie okoliczności, o które ubezpieczyciel zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach; zaś § 2 mówi, że jeżeli w umowie ubezpieczenia zastrzeżono, że w czasie jej trwania należy zgłaszać zmiany okoliczności wymienionych w paragrafie poprzedzającym, ubezpieczający obowiązany jest zawiadamiać o tych zmianach ubezpieczyciela niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości, § 3 tego artykułu wskazuje, że ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem paragrafów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości, a jeśli do naruszenia poprzednich paragrafów doszło z winy umyślnej w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa wyżej.

Przepis artykuł 815 k.c. określa obowiązki ubezpieczającego i ubezpieczonego w zakresie podawania informacji niezbędnych do określenia ryzyka ubezpieczeniowego oraz przekazywania informacji w czasie trwania umowy, mających wpływ na ocenę ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego. Mówimy wówczas odpowiednio o deklaracji i notyfikacji zmian ryzyka. Ubezpieczający nie jest obowiązany do informowania ubezpieczyciela o wszystkich znanych sobie okolicznościach, a jedynie o tych, o które ubezpieczyciel zapytywał przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Wynika z tego, że obowiązek ubezpieczającego ogranicza się do udzielenia prawdziwych odpowiedzi na zapytania ubezpieczyciela. Jednym z obowiązków obciążających ubezpieczającego w trakcie trwania umowy, ale przed zajściem wypadku ubezpieczeniowego, jest bieżące informowanie zakładu ubezpieczeń o zmianach, o które zapytywał zakład ubezpieczenia przed zawarciem umowy. Obowiązek ten jest przedłużeniem obowiązku deklaracji. Obowiązek deklaracji powstaje przed zawarciem umowy, a zatem nie może on wynikać z ogólnych warunków ubezpieczenia, które określają wzajemne prawa i obowiązki stron umowy dopiero od chwili jej zawarcia. Konsekwencją niewykonania przez ubezpieczającego jego obowiązków z art. 815 § 1 lub 2 k.c. jest zwolnienie zakładu ubezpieczeń z odpowiedzialności. W przypadku spełnienia przesłanek z art. 815 § 3 k.c. i zajścia wypadku ubezpieczeniowego, zakład ubezpieczeń nie będzie zatem zobowiązany do zapłaty odszkodowania bądź spełnienia innego świadczenia przewidzianego w umowie ubezpieczenia. Skoro więc ubezpieczający, zgodnie z treścią tych przepisów, jest zobowiązany podać "wszystkie znane sobie okoliczności", to znaczenie ma niezgodność podanych przez ubezpieczającego okoliczności z jego wiedzą. Ciężar dowodu co do tego, że podane przez ubezpieczającego okoliczności nie były zgodne z jego wiedzą został przerzucony na ubezpieczyciela. Pomiędzy błędnie podaną okolicznością a zajściem wypadku ubezpieczeniowego musi zatem istnieć związek przyczynowy. Ubezpieczyciel musi zatem udowodnić, że wypadek ubezpieczeniowy jest następstwem okoliczności, które nie zostały podane do wiadomości zakładu ubezpieczeń z naruszeniem postanowień art. 815 § 1,

2 i 2¹ k.c. Ustawa wprowadza domniemanie (obalane) istnienia takiego związku, w przypadku gdy ubezpieczający umyślnie uchybił swoim obowiązkom.

W niniejszej sprawie, zgodnie z § 11 ust. 5 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia pojazdów mechanicznych – autocasco umowy łączącej strony (...) nie odpowiada za szkody polegające na utracie pojazdu, jeżeli ubezpieczający nie przedstawi wszystkich dokumentów zakupu pojazdu, które zostały wymienione na wniosku – polisie w trakcie zawierania umowy oraz wszystkich kluczy, kart kodowych, pilotów w ilości oznaczonej na wniosku-polisie, zgodnie z § 27 ust. 1 w przypadku szkody polegającej na utracie pojazdu (...) uzależnia wypłatę odszkodowania od przekazania uprawnionemu pracownikowi G. najpóźniej w następnym dniu po zgłoszeniu szkody dowodu rejestracyjnego pojazdu, karty pojazdu, oryginału wniosku-polisy AC, dowodów własności i dokumentów pochodzenia pojazdu, stwierdzających źródło pochodzeniem ,kluczy do pojazdu ,kart kodowych pilotów, których posiadanie zostało odnotowane przy zawieraniu umowy, zgodnie z ustępem 2 (...) nie odpowiada za szkody jeżeli Ubezpieczający nie przekaże (...) wszystkich dokumentów oraz posiadanych kluczy do pojazdu, kart kodowych o których mowa w ust. 1 a których posiadanie zostało zaznaczone na wniosku-polisie.

Z wniosku-polisy zawartej przez powoda z ubezpieczycielem 27 lipca 2007 roku wynika, że jednym z istotnych informacji, które musiał podać powód była liczba posiadanych oryginalnych kluczy i liczba posiadanych kluczy w komplecie. W obie rubryki wpisano cyfrę 2. Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia sfotografowano parę kluczy, które posiadał powód.

Bezsporne jest, że powód miał wiedzę i świadomość, że jeden z kluczyków jest dorobiony, nie oryginalny. Twierdzenia powoda, że te same kluczyki były przedstawiane podczas zawierania umowy nie są wiarygodne. Bezsporne jest także, że nie zgłosił zagubienia kluczyka oryginalnego i dorobienia nowego ubezpieczycielowi. Z materiału dowodowego, w szczególności z niekwestionowanej opinii biegłego G. F. wynika, że jeden z obecnie posiadanych przez powoda kluczy jest dorobiony i że nie jest to ten sam klucz co na zdjęciu, wykonanym podczas zawierania umowy. Istotne jest także, że duplikat wykonano w oparciu o oryginał i po skopiowaniu żaden z kluczy nie był używany.

Okoliczność ta przeczy twierdzeniom powoda, że kluczyk dorabiał jesienią lub zimą 2005 r. bo wówczas kluczyki lub co najmniej jeden z nich nosiłby ślady używania.

Abstrahując od mijania się przez skarżącego z prawdą należy wskazać, że w sposób umyślny nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 815 § 2 k.c. Informacja o liczbie kluczyków i czy są one oryginalne była zawarta we wniosku-polisie i podawana przez powoda podczas zawierania umowy ubezpieczenia. Miał więc on ustawowy obowiązek poinformowania ubezpieczyciela o zmianach w tym zakresie. Skoro zaś miał pełną świadomość, że jeden z kluczyków jest dorobiony, nie podniósł także żadnych okoliczności wyłączających działanie przez niego zawinione, należy jednoznacznie uznać że uchybił w/w przepisom umyślnie. W takiej sytuacji istnieje domniemanie z art. 815 § 3 k.c., że okoliczność utraty kluczyka miała związek z wystąpieniem szkody, a na powoda przeszedł ciężar obalenia tego domniemania.. Powód nie dowiódł tego.

Zasadnie ponadto pozwany ubezpieczyciel zastosował w tym przypadku sankcje z § 27 ust. 1 pkt 5 i 2 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia i wobec nie przekazania pracownikowi (...) przez powoda kluczy do pojazdu – takich i w takiej liczbie jak okazanych podczas zawierania umowy – odmówił wypłaty odszkodowania.

Należy się zgodzić z Sądem Rejonowym, że także wysokość szkody nie została w żaden sposób udowodniona, a możliwe jest wypłacenie odszkodowania tylko do rzeczywistej wartości utraconego pojazdu, ale kwestia ta wobec powyższych wywodów nie ma znaczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy oddalił apelację jajko niezasadną na mocy art. 385 k.p.c.

SSO M. Broda SSO E. Piątkowska – Bidas (spr.) SSO Sł. Buras